

**การศึกษาคุณภาพครูในโรงเรียน  
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออก**  
*The Study of Teacher's Quality Under The Office of Basic  
Education Commission in Eastern Region of Thailand*

สุเมธ งามกนก\*

Sumet2003@windowslive.com

**บทคัดย่อ**

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออก เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพครูจำแนกตามสถาบันที่สำเร็จการศึกษา หลักสูตรที่สำเร็จ การศึกษาระดับสูงสุด สถานที่ตั้งของสถานศึกษาที่อยู่ปัจจุบัน ระดับคะแนนเฉลี่ยที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี และระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา และเพื่อศึกษาอิทธิพลของตัวแปรด้านคุณลักษณะของครูที่มีต่อคุณภาพครูด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงานของครูในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออก ประชากร ได้แก่ ข้าราชการครูในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออก จำนวน 26,564 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออก จำนวน 334 คน โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 4 คน และข้าราชการครู 20 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพครูตามสมรรถนะหลัก และสมรรถนะประจำสายงาน มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ .22-.66 และค่าความเชื่อมั่น .94 และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ( $\bar{x}$ ) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ( $SD$ ) การทดสอบค่าที ( $t - test$ ) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regressions) แบบ Hierarchical Stepwise Regression Method

ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพครูโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และในสมรรถนะหลักตามการรับรู้ของครูอยู่ในระดับมาก ส่วนสมรรถนะประจำสายงานจากการปฏิบัติของครูอยู่ในระดับปานกลาง ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออก ที่มีสถานที่ตั้งของสถานศึกษาที่สอนอยู่ในปัจจุบันแตกต่างกัน คุณภาพของครูโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาตามสมรรถนะหลักตามการรับรู้ของครูทั้งโดยรวมและรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

---

\*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศูนย์นวัตกรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ส่วนสมรรถนะประจำสายงานจากการปฏิบัติ พบว่า คุณภาพของครูโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามสถาบันที่สำเร็จการศึกษา และระดับคะแนนเฉลี่ยที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คุณภาพครูแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อจำแนกตามหลักสูตรที่สำเร็จการศึกษาระดับสูงสุดที่แตกต่างกัน คุณภาพครูแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาที่แตกต่างกัน พบว่าคุณภาพครูแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรด้านลักษณะของครูสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของคุณภาพครูตามสมรรถนะหลักได้ร้อยละ 3.40 โดยระดับคะแนนเฉลี่ยของครูที่สำเร็จการศึกษามีอิทธิพลทางบวกกับคุณภาพครูตามสมรรถนะหลักอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรด้านลักษณะของครูสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของคุณภาพครูตามสมรรถนะประจำสายงานได้ร้อยละ 3.90 โดยสถานศึกษาที่ครูปฏิบัติงานปัจจุบันที่ตั้งอยู่ในเมืองมีอิทธิพลทางลบกับคุณภาพครูตามสมรรถนะประจำสายงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**คำสำคัญ :** คุณภาพครู, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, เขตภาคตะวันออก

## Abstract

The research objectives were to study teacher quality under the Office of Basic Education Commission in Eastern Region and to compare teacher's quality classified by institute of graduation, educational graduation level, school existing location, GPA of Bachelor degree, a number of years for graduation, and to study the influence of teacher characteristic that effecting to teacher quality of core competency and functional competency under the office of Basic Education Commission in Eastern Region. The populations of this research were 26,564 primary and secondary school teachers under the office of Basic Education Commission in Eastern Region. The samples of this research were 334 primary and secondary school teachers under of Basic Education Commission in Eastern Region by stratified random sampling and the performance of interview were 4 school administrators and 20 school teachers by purposive sampling. Research instrument were the set of teacher core competency and functional competency questionnaires which discriminant value coefficient between .22 to .66 and reliability value was .94 and structural interview form. Statistics for data analysis were t-test, One-way ANOVA, and Multiple Regression by the method of Hierarchical Stepwise Regression Method. Research result were as follows: Teacher quality as a whole was found at the medium level and the core competency as perceive by teacher was in high level, but functional competency of teacher performance was at the medium level, meanwhile teachers were teaching in different school existing locations had teacher quality as a whole shown statistically significant difference at the level of .05. When consideration on teacher's competency had shown no significant difference, but functional competency had shown the teacher quality

statistically significant difference at the level of .05. When classified by graduation institute and GPA of Bachelor degree had found teacher quality no statistic significant difference. When classified by educational graduation level had shown teacher quality with no statistically significant difference except the aspect of work oriented achievement with statistic significant difference at the level of .05. When classified by the number of years for graduation had found teacher quality with no statistically significant difference except the aspect of collaboration and participation with community for learning teaching management had found statistically significant difference at the level of .05. Teachers characteristics could describe the co-variance of teacher quality on core competency by 3.40%. The teachers GPA graduation had positive influenced with statistic significant difference at the level of .05. The aspect of teacher characteristic could describe with teacher quality of functional competency by 3.90%. The schools situate in the inner city had negative influence to functional competency of teacher quality with statistic significant difference at the level of .05.

**Keywords :** Teacher's Quality, The Office of Basic Education Commission, Eastern Region

## บทนำ

ปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการยกระดับคุณภาพการศึกษาของเด็ก ก็คือ คุณภาพของครู สิ่งที่คุณครูไม่รู้ย่อมสอนไม่ได้ ครูผู้มากสามารถสอนให้เด็กรู้มากได้ด้วย (สุรศักดิ์ หลาบมาลา, 2554) ทิศทางการดำเนินงานพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการกำหนดให้มีระบบการพัฒนาที่เน้นสมรรถนะ (Competency) ซึ่งขณะนี้ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์เครื่องมือต่าง ๆ เพื่อให้ผู้บริหารและครูเข้าสู่กระบวนการประเมินสมรรถนะโดยนำไปผูกกับระบบการเลื่อนวิทยฐานะ ที่นำไปสู่สิ่งจูงใจหลักคือ เงินประจำตำแหน่งวิทยฐานะ และคาดหวังว่าจะนำไปสู่ศักยภาพการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนในที่สุด (ชัชรินทร์ ชวนวัน, 2556) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการกำหนดความต้องการการพัฒนาสมรรถนะของครู และการประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างแบบทดสอบเพื่อประเมินสมรรถนะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามโครงการยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบ: กิจกรรมจัดระบบพัฒนาครูเชิงคุณภาพเพื่อการพัฒนาครูรายบุคคล ซึ่งคณะ

ทำงานประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษาพิเศษ นักวิชาการศึกษา ผู้บริหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ร่วมกันพิจารณาและกำหนดสมรรถนะครู สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการวิเคราะห์สังเคราะห์สมรรถนะครู ประกอบด้วย เจตคติ ค่านิยม ความรู้ ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานตามภารกิจงานในสถานศึกษา

จากแบบประเมินสมรรถนะและมาตรฐานของครูผู้สอน ที่หน่วยงานต่าง ๆ ได้จัดทำไว้ ได้แบบประเมินคุณภาพการปฏิบัติงาน (สมรรถนะ) เพื่อให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีและเลื่อนวิทยฐานะ ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) มาตรฐานวิชาชีพครู ของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา รูปแบบสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา (สค.บศ.) นอกจากนี้ยังศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการ

สังเคราะห์สามารถสรุปได้ว่า สมรรถนะครู สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย สมรรถนะหลัก (Core Competency) และสมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency) คือ สมรรถนะหลัก ประกอบด้วย 5 สมรรถนะคือ 1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน 2) การบริการที่ดี 3) การพัฒนาตนเอง 4) การทำงานเป็นทีม 5) จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู สมรรถนะประจำสายงาน ประกอบด้วย 6 สมรรถนะ คือ 1) การบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ 2) การพัฒนาผู้เรียน 3) การบริหารจัดการชั้นเรียน 4) การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน 5) ภาวะผู้นำครู 6) การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553)

ปัญหาคุณภาพครูในยุคปัจจุบันนี้ ถือว่าเป็นปัญหาแทรกซ้อนเข้ามาส่งผลกระทบต่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้กับเด็กได้ไม่น้อย ด้วยครูเก่าที่มาจากผู้เรียนเก่ง มีความมุ่งมั่นที่จะเป็นครูตั้งแต่แรกเริ่ม และมีประสบการณ์จัดการเรียนรู้ เริ่มหมดวาระการดำรงอยู่ในอาชีพราชการด้วยการเกษียณอายุราชการทั้งภาคปกติ และลาออกก่อนเกษียณอายุ (Early Retire) ปีละ เป็นหมื่นคน ส่วนที่เหลือก็มีจำนวนไม่น้อยที่เริ่มอ่อนล้ากับจำนวนงานที่มีเพิ่มมาให้ทำมากกว่างานสอนหรือครูบางคนก็ก้าวได้ไม่ทันกับวิทยาการเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จึงยังคงใช้ประสบการณ์สอนแบบ เดิม ๆ อยู่ ส่วนครูที่บรรจุใหม่จำนวนไม่น้อยมาจากกลุ่มที่ไม่ได้สนใจวิชาชีพครูมาแต่แรก แต่ด้วยไม่สามารถหาที่เรียนตามความสนใจได้ทีสุดก็มาลงที่ครู จึงขาดอุดมการณ์และมีเจตคติเกี่ยวกับวิชาชีพครูในทางบวกไม่มากนัก ยิ่งหากไม่สนใจกับการพัฒนาตนเองในสาขาวิชาชีพนี้ด้วยแล้ว การจัดการเรียนรู้ก็จะกลายเป็นการสอนตามตำรา หรือสอนเนื้อหาในหนังสือไปในที่สุด (เดลินิวส์, 2554)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาคุณภาพครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาครูได้อย่างเหมาะสม

## วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณภาพครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามสถาบันที่สำเร็จการศึกษา หลักสูตรที่สำเร็จการศึกษาระดับสูงสุด สถานที่ตั้งของสถานศึกษาที่สอนอยู่ในปัจจุบัน ระดับคะแนนเฉลี่ยที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี และระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของตัวแปรด้านลักษณะของครูที่มีต่อคุณภาพครูด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

## เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้กำหนดสมรรถนะหลัก และสมรรถนะประจำสายงานของข้าราชการครูดังนี้ 1) สมรรถนะหลัก (Core Competency) ประกอบด้วย 5 สมรรถนะกล่าวคือ 1.1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน 1.2) การบริการที่ดี 1.3) การพัฒนาตนเอง 1.4) การทำงานเป็นทีม และ 1.5) จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู 2) สมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency) ประกอบด้วย 6 สมรรถนะกล่าวคือ 2.1) การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ 2.2) การพัฒนาผู้เรียน

2.3) การบริหารจัดการ ชั้นเรียน 2.4) การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน 2.5) ภาวะผู้นำครู และ 2.6) การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ อัมพร ตีมา (2542) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย พบว่า ครูสายปฏิบัติการสอน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย มีการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 10 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู สุนีภรณ์ ศิวรานนท์ (2542) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครูกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครูของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา อยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครู จำแนกตามขนาดโรงเรียน และ วุฒิการศึกษาของครูพบว่าแตกต่างกัน ต่อมา มะหีดี มะดีอราแว (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สมรรถนะครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ผลการวิจัยพบว่า ครูขาดความรู้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้และพัฒนาหลักสูตร การบริหารจัดการชั้นเรียน จิตวิทยา การวิจัยในชั้นเรียน การวัดและการประเมินผล การพัฒนาตนเอง และการสร้างความร่วมมือกับชุมชน ล่าสุด ฤตินันท์ สมุทรทัย (2556) ได้ทำวิจัยนำร่องการพัฒนาหลักสูตรการผลิตครูสำหรับศตวรรษที่ 21 ผลการสังเคราะห์แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการผลิตครูสำหรับศตวรรษที่ 21 พบว่า ควรมี 5 องค์ประกอบ กล่าวคือ 1) ความสามารถพื้นฐานทางจริยธรรม 2) ความรู้ที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต 3) ความสามารถในการคิด 4) ความ

สามารถในการนำตนเอง และ 5) สมรรถนะที่จำเป็นในการประกอบวิชาชีพครู ผลการนำแนวคิดหลักสูตรการผลิตครูสำหรับศตวรรษที่ 21 ไปพัฒนาและทดลองใช้ในการจัดการเรียนการสอนกับนักศึกษาแล้ว พบว่า สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามองค์ประกอบของหลักสูตรการผลิตครูสำหรับศตวรรษที่ 21 ได้เป็นอย่างดี เพอร์กินส์ (Perkins, 2002) ได้นำเสนอรายงานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพครู ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการใช้ความสามารถในเรื่องการใช้คำพูดและสติปัญญาของครู ถือว่าเป็นตัวกำหนดที่สำคัญยิ่งต่อสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับประถมศึกษา

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้นำสมรรถนะหลัก และสมรรถนะประจำสายงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นตัวแปรในการวิจัย และจากงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องพบว่า เมื่อเปรียบเทียบการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครู จำแนกตามขนาดโรงเรียน และ วุฒิการศึกษาของครูพบว่ามีความแตกต่างกัน การนำแนวคิดหลักสูตรการผลิตครูสำหรับศตวรรษที่ 21 ไปพัฒนาและทดลองใช้ในการจัดการเรียนการสอนกับนักศึกษาแล้ว พบว่า สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามองค์ประกอบของหลักสูตรการผลิตครูสำหรับศตวรรษที่ 21 ได้เป็นอย่างดี ซึ่งการใช้ความสามารถในเรื่องการใช้คำพูดและสติปัญญาของครู ถือว่าเป็นตัวกำหนดที่สำคัญยิ่งต่อสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน

### วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาคุณภาพครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือเปรียบเทียบคุณภาพครูจำแนกตามสถาบันที่สำเร็จการศึกษา หลักสูตรที่สำเร็จการศึกษาระดับสูงสุด สถานที่ตั้งของสถานศึกษาที่สอนอยู่ในปัจจุบัน ระดับคะแนนเฉลี่ย

ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี และระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา และศึกษาอิทธิพลของตัวแปรด้านลักษณะของครูที่มีต่อคุณภาพครูประชากร ได้แก่ ข้าราชการครูในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียง 877 โรง จำนวน 26,564 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครูในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออกเฉียง 36 โรง จำนวน 334 คน โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน โดย 1) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) 2) เลือกจังหวัดทุกจังหวัดในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออกเฉียง แบ่งโรงเรียนออกเป็นโรงเรียนในเมือง 18 โรง 172 คน และโรงเรียนนอกเมือง 18 โรง 162 คน 4) สุ่มแบบแบ่งชั้นจำแนกตามขนาดโรงเรียน (ขนาดใหญ่ 6 โรง ขนาดกลาง 9 โรง และขนาดเล็ก 21 โรง) และ 5) สุ่มจำนวนครูโดยการสุ่มอย่างง่าย สถิติที่ใช้คือ คะแนนเฉลี่ย ( $\bar{x}$ ) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) วิเคราะห์เปรียบเทียบคุณภาพครูตามสมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียง จำแนกตามสถาบันที่สำเร็จการศึกษาสถานที่ตั้งของสถานศึกษาที่สอนอยู่ในปัจจุบัน โดยใช้การทดสอบค่าที ( $t - test$ ) เมื่อจำแนกตามสถานที่ตั้งของสถานศึกษาที่สอนอยู่ในปัจจุบัน และเมื่อจำแนกตามสถาบันที่สำเร็จการศึกษา หลักสูตรที่สำเร็จการศึกษาระดับสูงสุด ระดับคะแนนเฉลี่ยที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี และระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา ใช้การวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) ในกรณีที่มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำ การเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้การทดสอบด้วยวิธีการ LSD (Least Significant Difference) วิเคราะห์

อิทธิพลของตัวแปรลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่มีต่อคุณภาพครูด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออกเฉียง โดยใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regressions) แบบการวิเคราะห์การถดถอยแบบขั้นตอนระดับลดหลั่น (Hierarchical Stepwise Regression Method)

2. ศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพครูตามสมรรถนะหลัก และสมรรถนะประจำสายงาน โดยการสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการผลการวิจัยในประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับคุณภาพครูด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงาน และตรวจสอบความครอบคลุมและความสมบูรณ์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหาร 4 คน (โรงเรียนละ 1 คน) และครูซึ่งทำหน้าที่หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 20 คน (โรงเรียนละ 5 คน) โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูโรงเรียนในอำเภอเมือง จำนวน 2 โรงเรียน นอกอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำนวน 2 โรงเรียน การตรวจสอบคุณภาพของข้อมูลใช้วิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) ด้านแหล่งผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูซึ่งทำหน้าที่หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครู พิจารณาข้อมูลสอดคล้องกัน 2 ใน 3 ขึ้นไป จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) บทสัมภาษณ์เชิงลึกในประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับคุณภาพครูด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงาน และลงสรุปด้วยวิธีการอุปมาน (Inductive Method)

## ผลการวิจัย

1. คุณภาพครูโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสมรรถนะหลักตามการรับรู้ของครู อยู่ในระดับมาก ส่วนสมรรถนะประจำสายงานจากการปฏิบัติของครูอยู่ในระดับปานกลาง (4.51-5.00 ระดับมากที่สุด,

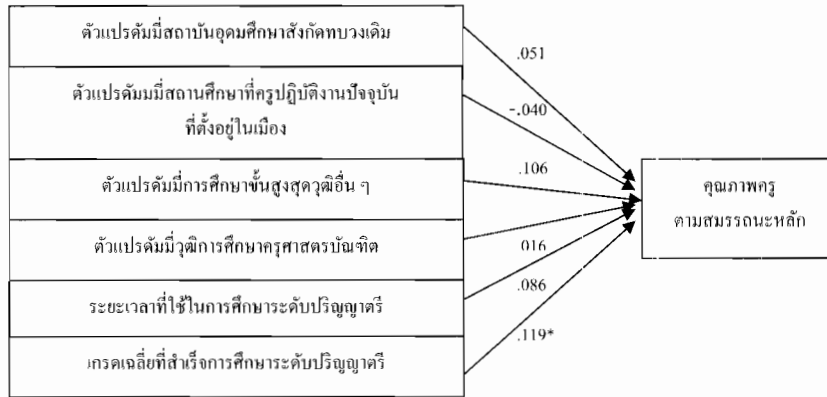
3.51-4.50 ระดับมาก, 2.51-3.50 ระดับปานกลาง, 1.51-2.50 ระดับน้อย และ 1.00-1.50 ระดับน้อยที่สุด) ดังตาราง 1

2. ผลการเปรียบเทียบคุณภาพครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีสถานที่ตั้งของสถานศึกษาที่สอนอยู่ในปัจจุบันแตกต่างกัน พบว่า คุณภาพของครูโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตาราง 1

ตารางที่ 1 แสดงคุณภาพครูโดยรวมและรายด้าน เปรียบเทียบคุณภาพครูจำแนกตามสถานที่ตั้งของสถานศึกษา สถานศึกษาที่สำเร็จการศึกษา หลักสูตรที่สำเร็จการศึกษา ระดับคะแนนเฉลี่ย และระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา

รายการสมรรถนะ	mean	SD	การเปรียบเทียบคุณภาพครู									
			จำแนกตามสภาพที่ตั้งของสถานศึกษา		จำแนกตามสถานศึกษาที่สำเร็จการศึกษา		จำแนกตามหลักสูตรที่สำเร็จการศึกษา		จำแนกตามเกรดเฉลี่ย		จำแนกตามระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา	
			t	p	F	p	F	p	F	p	F	p
1. สมรรถนะหลัก	3.86	.39	-.77	.44	.90	.40	.55	.57	.62	.53	.45	.64
1.1 ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์	4.25	.51	.41	.68	.33	.71	3.53*	.03	.26	.76	.68	.51
1.2 ด้านการบริการที่ดี	4.28	.53	-.34	.73	1.60	.20	2.13	.12	.09	.90	.70	.50
1.3 ด้านการพัฒนาตนเอง	1.93	.83	-1.19	.23	1.78	.17	.02	.98	1.33	.26	1.28	.28
1.4 ด้านการทำงานเป็นทีม	4.24	.51	-1.28	.20	.69	.50	.82	.44	.41	.66	.06	.94
1.5 ด้านจริยธรรมจรรยาบรรณ	4.62	.44	.23	.822	.58	.56	1.53	.21	.43	.64	.32	.73
2. สมรรถนะประจำสายงาน	2.79	.56	-2.40*	.01	.30	.74	.34	.71	.85	.42	1.17	.31
2.1 ด้านการบริหารหลักสูตร	1.99	.87	-2.21*	.02	.24	.78	.27	.76	1.14	.31	1.44	.24
2.2 ด้านการพัฒนาคู่มือเรียน	2.63	1.22	-2.15*	.03	.33	.72	1.32	.26	.30	.74	.78	.46
2.3 ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน	2.46	1.23	-2.32*	.02	.51	.59	.47	.62	.15	.85	.68	.51
2.4 ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์	1.51	.79	-1.76	.07	.17	.84	.21	.80	1.07	.34	2.00	.14
2.5 ด้านภาวะผู้นำครู	4.25	.45	.36	.72	.86	.42	1.19	.30	.56	.57	.63	.54
2.6 ด้านสัมพันธชุมชน	1.70	.76	-3.01*	.00	.85	.42	.97	.38	.31	.73	4.17*	.02
โดยรวม	3.08	.47	-2.40*	.01	.49	.61	.12	.88	.76	.46	1.03	.36

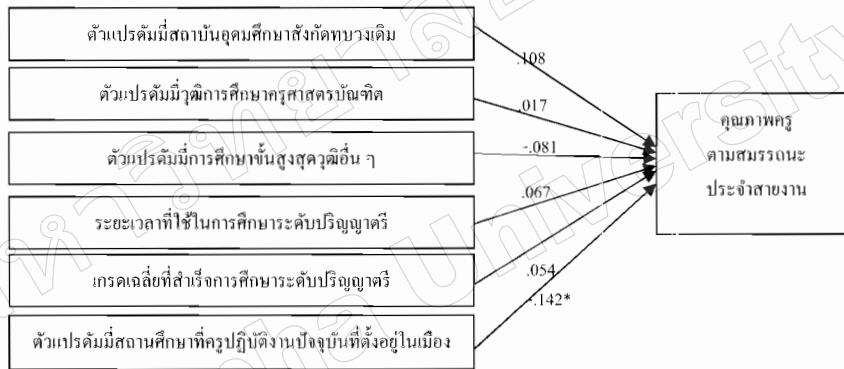
4. ตัวแปรด้านลักษณะของครูสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของคุณภาพครูตามสมรรถนะหลักได้ร้อยละ 3.40 โดยระดับคะแนนเฉลี่ยของครูที่สำเร็จการศึกษามีอิทธิพลทางบวกกับคุณภาพครูตามสมรรถนะหลักอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังภาพที่ 1



$R = .184, R^2 = .034, R^2 \text{ Change} = .017, F = 1.91$

ภาพที่ 1 โมเดลอิทธิพลทางตรงของตัวแปรสาเหตุต่อคุณภาพครูตามสมรรถนะหลัก

5. ตัวแปรด้านลักษณะของครูสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของคุณภาพครูตามสมรรถนะประจำสายงานได้ร้อยละ 3.90 โดยสถานศึกษาที่ครูปฏิบัติงานปัจจุบันที่ตั้งอยู่ในเมืองมีอิทธิพลทางลบกับคุณภาพครูตามสมรรถนะประจำสายงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังภาพที่ 2



$R = .199, R^2 = .039, R^2 \text{ Change} = .020, F = 1.91$

ภาพที่ 2 โมเดลอิทธิพลทางตรงของตัวแปรสาเหตุต่อคุณภาพครูตามสมรรถนะประจำสายงาน

6. ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับคุณภาพครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออก ดังปรากฏในการสนับสนุนการอภิปรายผลการวิจัย

**อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ**

จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยนำมอภิปรายผลได้ดังนี้

1. คุณภาพครูในสมรรถนะหลักตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออก โดยรวมอยู่ในระดับมาก สมรรถนะประจำสายงานอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูมีการรับรู้ตามสมรรถนะหลักด้านจริยธรรมจรรยาบรรณวิชาชีพครูอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและข้าราชการครู มีความคิดเห็นตรงกันว่า ครูต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี อาชีพครูเป็น



อาชีพที่กำหนดจรรยาบรรณไว้ชัดเจน จึงต้องปฏิบัติตามอย่างเข้มแข็ง ประกอบกับมีการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินอย่างสม่ำเสมอ ครูจึงตระหนักในสมรรถนะหลักด้านจริยธรรมจรรยาบรรณวิชาชีพครูอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมพร ดีมา (2542) ที่ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย พบว่า ด้านการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด สอดคล้องกับ สมนึก ล้อมอารีย์ (2552) ที่ได้ศึกษาสมรรถนะหลักของบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่า มีความคิดเห็นต่อด้านมีจริยธรรมอยู่ในระดับสูงสุด สอดคล้องกับ อัฐพล อินตะเสนา (2552) ได้ทำงานวิจัยเรื่องการวิจัยแบบผสมเพื่อศึกษาผลกระทบของการเลื่อนวิทยฐานะที่มีต่อการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ด้านปฏิบัติตามข้อกำหนดเกี่ยวกับความประพฤติและจรรยาบรรณของมาตรฐานวิชาชีพมีคะแนนระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

2. สมรรถนะประจำสายงานด้านภาวะผู้นำครูอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความเห็นว่า ครูมีความรับผิดชอบ มีวุฒิภาวะของความเป็นครูเหมาะสม มีความกระตือรือร้นอยู่ตลอดเวลา มีการนเทศติดตาม จึงมีความรับผิดชอบมากขึ้น ส่วนข้าราชการครูมีความเห็นว่า ครูถูกกำหนดให้เป็นผู้นำ ไม่เช่นนั้นจะไม่สามารถนำนักเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉันทนา บุญมาก (2555) ที่ได้ศึกษาสมรรถนะครูของครูโรงเรียนอนุบาลชลบุรีตามการรับรู้ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ครูมีสมรรถนะด้านภาวะผู้นำครูอยู่ในระดับมาก

3. ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีสถาน

ที่ตั้งของสถานศึกษาที่สอนอยู่ในปัจจุบันแตกต่างกัน คุณภาพของครูโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่อยู่ในโรงเรียนนอกเมืองมีสมรรถนะประจำสายงานสูงกว่าครูที่อยู่ในโรงเรียนในเมือง ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นว่างานโรงเรียนนอกเมืองสามารถจัดหลักสูตรได้หลากหลายโดยเฉพาะหลักสูตรท้องถิ่นทำให้เกิดการพัฒนาในด้านการจัดหลักสูตร จำนวนครูและจำนวนนักเรียนที่เหมาะสมของโรงเรียนนอกเมืองจะทำให้การบริหารจัดการหลักสูตรได้ตรงประเด็นมากกว่าครูที่อยู่ในโรงเรียนในเมือง ครูที่อยู่ในโรงเรียนนอกเมืองมีเวลาให้กับตนเองมากกว่า จึงทุ่มเทการทำงานมากกว่า ประกอบกับโรงเรียนนอกเมืองมีครูจำนวนน้อย ถ้าไม่ทำงาน งานก็จะไม่สามารถดำเนินไปได้ ต่างจากโรงเรียนในเมือง มีครูจำนวนมาก ถ้าบางคนไม่ทำงาน งานก็สามารถดำเนินต่อไปได้ และถ้าครูที่อยู่ในโรงเรียนนอกเมืองมีผลการทำงานที่ดี การเขียนขอย้ายเข้ามาโรงเรียนในเมืองก็สามารถทำได้ง่ายขึ้น ส่วนข้าราชการครูมีความเห็นว่า ครูที่อยู่ในโรงเรียนนอกเมืองมีการบริหารหลักสูตรได้ด้วยตนเอง สามารถปรับให้เป็นที่ไปตามท้องถิ่น ส่วนโรงเรียนในเมืองการบริหารหลักสูตรมีกรอบมาให้เรียบร้อยแล้ว ครูที่อยู่ในโรงเรียนนอกเมืองจำนวนนักเรียนน้อยกว่าโรงเรียนในเมือง ทำให้การจัดการด้านหลักสูตรเป็นไปได้อย่างทั่วถึง มีความคล่องตัวในการบริหารงาน เพราะมีบุคลากรน้อยสามารถตัดสินใจได้เองและต้องปฏิบัติงานทุกอย่างเพื่อให้มีประสิทธิภาพ ได้รับการอบรมพัฒนามากกว่าครูในเมือง ครูโรงเรียนนอกเมืองส่วนใหญ่เป็นครูบรรจุใหม่ จึงมีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะทำงานมากกว่าครูที่อยู่ในโรงเรียนในเมือง ซึ่งสอดคล้องกับ บทความ เรื่อง การพัฒนาการเป็นครูวิชาชีพ (2556) ที่ระบุว่า การจัดการศึกษาในปัจจุบันสถานศึกษาดำเนินการไปตามนโยบายและแผนจากส่วนกลาง หลักสูตร เนื้อหาสาระในการเรียนการสอนก็มาจากส่วนกลาง และสอดคล้องกับผลการสอบโอเน็ต

(สถาบันทดสอบทางการศึกษา, 2556) ระหว่างโรงเรียนในเมืองและในชนบท พบข้อมูลที่น่าสนใจว่า คะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนในชนบทคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าในเมือง

4. คุณภาพครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมและรายด้านทุกด้าน เมื่อจำแนกตามหลักสูตรที่สำเร็จการศึกษาระดับสูงสุดที่แตกต่างกัน คุณภาพครูแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในงาน ที่พบว่าครูที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรที่ต่างกันมีคุณภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรอื่น ๆ มีการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในงานสูงกว่าครูที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิตและครุศาสตรบัณฑิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นว่า ครูที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรอื่น ๆ มีความมั่นใจในเนื้อหาวิชามากกว่า และเกรงว่าถ้าไม่จบหลักสูตรวิชาชีพครูจะไม่ก้าวหน้าจึงกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ส่วนข้าราชการครูมีความเห็นว่า ครูที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรอื่น ๆ เป็นเด็กรุ่นใหม่ มีการพัฒนาความรู้ในสาขาวิชาชีพอื่นก่อนที่จะมาเป็นครู ทำให้มีการพัฒนาองค์ความรู้ให้เข้ากับวิชาความรู้เดิม หรืออาจเป็นเพราะครูที่จบสาขาอื่น ๆ ที่ไม่ใช่การสอนจำเป็นต้องพัฒนาและปรับปรุงตนเองอยู่เสมอเพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพดีขึ้นเรื่อย ๆ ประกอบกับมีการเรียนเนื้อหาวิชามากกว่าครูที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรวิชาชีพครูจึงมุ่งผลสัมฤทธิ์ในงานสูงกว่า

5. คุณภาพครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมและรายด้าน เมื่อจำแนกตามระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาที่แตกต่างกัน พบว่าคุณภาพครูแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้

ที่พบว่า ครูที่ใช้ระยะเวลาในการศึกษาที่แตกต่างกันมีคุณภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่ใช้ระยะเวลาในการศึกษา 3 - 4 ปี มีค่าเฉลี่ยด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนสูงกว่าครูที่ใช้ระยะเวลาในการศึกษาไม่เกิน 2 ปี และมากกว่า 4 ปี ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นว่า ผู้ที่สำเร็จการศึกษาภายในเวลา 3 - 4 ปี เป็นช่วงเวลาที่เหมาะสม มีภาวการณ์ปรับตัวในสังคม เป็นช่วงที่สมองกำลังทำงานจึงใฝ่ที่จะเรียนรู้ จึงมีความกระตือรือร้นมากกว่า ส่วนข้าราชการครูมีความเห็นว่า ครูที่สำเร็จการศึกษาภายในเวลา 3 - 4 ปี น่าจะเป็นระยะเวลาที่เหมาะสมในการปฏิบัติงาน ผ่านการเปลี่ยนแปลงตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติมาหลายฉบับซึ่งล้วนแต่ส่งเสริมให้มีการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน มีการฝึกงานโดยมีปฏิสัมพันธ์กับคนรอบข้างจึงมีการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ได้ดีกว่า

6. ระดับคะแนนเฉลี่ยของครูที่สำเร็จการศึกษา มีอิทธิพลทางบวกกับคุณภาพครูตามสมรรถนะหลักอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความเห็นว่า ข้าราชการครูที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าย่อมจะต้องถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียนได้ดีกว่า ส่วนข้าราชการครูให้ความเห็นว่า คนที่มีความตั้งใจในการเรียนย่อมมีความรับผิดชอบในตนเองสูง ซึ่งจะส่งผลต่อความตั้งใจในการทำงานด้วย และครูที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสูงน่าจะมีความรู้ความสามารถมากกว่าผู้ที่ได้ระดับคะแนนเฉลี่ยน้อย และสอดคล้องกับ วิทยากร เชียงกูล (2556) ที่ได้กล่าวถึงปัญหาการพัฒนาครู อาจารย์ ว่ามีการขยายตัวเชิงปริมาณของการศึกษาในรอบ 20 - 30 ปี ที่ผ่านมา ทำให้มีการขยายการจ้างครูอาจารย์โดยไม่ได้คัดเลือกอย่างพิถีพิถัน มักจะเน้นแค่ว่าขอให้ไม่มีปัญหา มาแสดงจบจากไหน ระดับคะแนนเท่าไรไม่ได้พิจารณา ผลก็คือ คุณภาพต่ำลง

7. สถานศึกษาที่ครูปฏิบัติงานปัจจุบันที่ตั้งอยู่ในเมืองมีอิทธิพลทางลบกับคุณภาพครูตามสมรรถนะประจำสายงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาให้เหตุผลว่าโรงเรียนในเมืองครูส่วนใหญ่เป็นครูอาวุโส จะทำงานหรือไม่ก็ไม่มีโอกาสได้รับการพิจารณาความดีความชอบเป็นพิเศษ (ขึ้นครั้ง) เป็นประจำทุกปี จึงขาดแรงจูงใจในการทำงาน ในส่วนของข้าราชการครูให้เหตุผลว่า โรงเรียนในเมืองมีความพร้อม มีการใช้เครื่องมือสำเร็จรูป แต่โรงเรียนนอกเมืองต้องคิดค้นพัฒนาเครื่องมือเอง และมีครูจบใหม่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งจำนวนมาก มีความมุ่งมั่นตั้งใจทำงาน คุณภาพครูจึงแตกต่างกัน

### ข้อเสนอแนะ

#### ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาตนเอง และมีการขยายผลโดยการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ส่งเสริมการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในงานให้กับข้าราชการครูที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรวิชาชีพครูให้มากยิ่งขึ้นโดยการกำกับติดตาม และประเมินผลสำเร็จของงาน ส่งเสริมให้ครูจัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/ประจำวิชาให้มากยิ่งขึ้น ส่งเสริมให้ครูประมวลผลหรือสรุปข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหาในชั้นเรียนโดยใช้ข้อมูลรอบด้าน ควรพัฒนาครูโดยวางแผนทางตั้งแต่การปฐมนิเทศครูบรรจุใหม่ให้มีความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ จรรยาบรรณวิชาชีพครู สมรรถนะหลักประจำสายงาน เส้นทางความก้าวหน้าของข้าราชการครู อบรมพัฒนาครู กำกับ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เตรียมพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ให้ความรู้วัฒนธรรมประเพณีของไทยที่จะเปลี่ยนไปกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก พัฒนาครูให้มีการดูแลสุขภาพร่างกาย จิตใจ เศรษฐกิจและความพอเพียง โดยการ

น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักในการดำเนินชีวิต

2. ผู้บริหารระดับสถานศึกษา และระดับเขตพื้นที่การศึกษา ควรส่งเสริมให้มีการสร้าง/พัฒนาหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น โดยกำหนดแนวทางการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและความร่วมมือกับชุมชน ศึกษาความต้องการของชุมชนเพื่อจัดหลักสูตรให้ตรงกับความต้องการ รวมทั้งสถาบันผลิตครูควรเน้นการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ในกิจกรรมการเรียนการสอนให้มากยิ่งขึ้น ควรดูแลเอาใจใส่เกี่ยวกับการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มากยิ่งขึ้น โดยจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล

3. ผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอเมืองควรเสริมสร้างแรงจูงใจในการทำงาน และหาวิธีกระตุ้น ส่งเสริมให้ครูมีสมรรถนะประจำสายงาน เช่น มีการศึกษาดูงานต่างประเทศ ให้ค่าตอบแทนพิเศษตามผลผลิตของงานอย่างเป็นธรรม

4. หน่วยงานที่รับผิดชอบในการสรรหา บรรจุ แต่งตั้งข้าราชการครู ควรสรรหากันเก่งมาเป็นครูด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น จัดโครงการเพชรในตม โครงการครูพันธุ์ใหม่ โครงการครู สควค. โครงการครูทายาท และจัดสรรตำแหน่งครูบรรจุใหม่ให้สอดคล้องกับศักยภาพของครูด้วย

#### ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษารูปแบบในการพัฒนาตนเองที่มีประสิทธิภาพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะหลักของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ควรทำวิจัยเชิงคุณภาพในสถานศึกษาในเขตอำเภอเมืองเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานของข้าราชการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

## เอกสารอ้างอิง

- การพัฒนาการเป็นครูวิชาชีพ. (2556). เข้าถึงได้จาก <http://educ105.wordpress.com>.
- ฉันทนา บุญมาก. (2555). การศึกษาสมรรถนะครูของครูโรงเรียนอนุบาลชลบุรีตามความรู้ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชัชรินทร์ ชวนัน. (2556). การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาตามหลักการสมรรถนะ. เข้าถึงได้จาก [http://www.school.obec.go.th/sup\\_br3/com1\\_1](http://www.school.obec.go.th/sup_br3/com1_1).
- เดลินิวส์. (2554). เมื่อครูขาดแคลน ครูขาดคุณภาพ คุณภาพเด็กจะเป็นอย่างไร? เข้าถึงได้จาก <http://board.eduzones.com>.
- มะหดี มะดีอราแ. (2552). สมรรถนะครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ฤตินันท์ สมุทร์ทัย. (2556). การวิจัยนำร่องการพัฒนาหลักสูตรการผลิตครูสำหรับศตวรรษที่ 21, การประชุมทางวิชาการ การวิจัยทางการศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 15 เรื่อง การศึกษาเพื่ออนาคตประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- วิทยากร เชียงกูล. (2556). ปัญหาการพัฒนาครู. เข้าถึงได้จาก <http://witayakornclub.wordpress.com>
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2556). สทศ.ประกาศผลสอบ O – NET ระดับ ม.6 – พบค่าเฉลี่ยสูงขึ้น. เข้าถึงได้จาก <http://www.cnn.co.th/6698>.
- สมนึก ลิมอารีย์. (2552). การศึกษาสมรรถนะหลักของบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามอนแก่น เขต 3. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- สุนิภรณ์ ศิวรานนท์. (2542). ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครูกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุรศักดิ์ หลาบมาลา. (2554). การพัฒนาครูเพื่อการเรียนรู้ที่ยั่งยืน. วารสารการศึกษาไทย, 8(80), 22 – 25.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). คู่มือการประเมินสมรรถนะครู สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- อัฐพล อินตะเสนา. (2552). การวิจัยแบบผสมเพื่อศึกษาผลกระทบของการเลื่อนวิทยฐานะที่มีต่อการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- อัมพร ดีมา. (2542). ศึกษาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607 – 610.
- Parkins, G. D. (2002). Special report: Teacher quality. *Educational Leadership*. New Jersey: EBSCO.